

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๗ ฉบับที่ ๓ ก.ค.-ก.ย. ๒๕๕๕

สันภาษาไทยก็ไร้ชาติ

ปรีชา ช่างขวัญยืน

ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน

บทคัดย่อ

ชาติต่าง ๆ ในยุโรปแต่เดิมใช้ภาษาละตินเป็นภาษาทางการ แต่เมื่อแยกออกจากจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระจากอำนาจของศาสนจักร ชาติเหล่านั้นได้แสดงความเป็นชาติของตนด้วยการใช้ภาษาของตนเป็นภาษาทางการ แต่ถึงกระนั้นแม้จนปัจจุบันชาติเหล่านั้นก็ต้องใช้อักษรโรมันและเลขอารบิกซึ่งไม่ใช่ของชาติตน

ชาติไทยมีภาษาเป็นของชาติไม่ต่างกับชาติที่เจริญอื่น ๆ อีกทั้งยังมีตัวอักษรและตัวเลขเป็นของตน มีระบบการประสมเสียงและสร้างคำด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และเป็นภาษาแบบเรียงคำ ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมที่เด่นที่สุดของชาติ ซึ่งทำให้เห็นความเป็นชาติไทย สันภาษาไทยก็ไร้อัตลักษณ์ความเป็นไทยเท่ากับไร้ชาติ

คำสำคัญ : ภาษาไทย, ชาติ

คนไทยหลายคนเมื่อไปประเทศในยุโรปเช่นเยอรมนีหรือฝรั่งเศสมักเล่าว่าคนชาตินั้น ๆ แม้พูดภาษาอังกฤษได้ดี แต่เมื่อคนต่างชาติพูดภาษาอังกฤษกับเขา เขามักจะไม่พูดด้วย

คนเหล่านั้นถือว่าภาษาเป็นเครื่องหมายของชาติอิสระ

ภาษาจึงเป็นศักดิ์ศรีของเขา เขาไม่พูดภาษาของใคร

ใครอยากติดต่อกับเขาก็ต้องพูดภาษาของเขาให้ได้

โดยเฉพาะภาษาของประเทศคู่แข่งเขายิ่งไม่พูด

ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นเกียรติภูมิของชาตินั้นเป็นเรื่องอดีตที่ไม่มีวันจะสร้างขึ้นใหม่ได้เมื่อก่อนจะมีชาติที่เราเรียกว่า รัฐชาติ (nation-state) ขึ้นในยุโรป เมื่อราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ นั้น ชนชาติต่าง ๆ ในยุโรปเคยอยู่ใต้อำนาจโรมันมาก่อน ครั้นสิ้นจักรวรรดิโรมัน คริสต์ศาสนามีอำนาจแทนที่ก็ได้ปกครองชนชาติเหล่านั้นต่อมา ในฐานะผู้แทนของพระเจ้าทั้งทางโลกและทางธรรม หรือทางอาณาจักรและศาสนจักร ภาษาละตินของพวกโรมันและตัวอักษรของโรมันเป็นภาษาและตัวอักษรที่ใช้เป็นทางการ แม้ศาสนจักรก็เปลี่ยนจากการใช้ภาษากรีกมาใช้ภาษาละติน ภาษาละตินและอักษรโรมันจึงแพร่ไปทั่วดินแดนที่เคยเป็นจักรวรรดิโรมันโดยเฉพาะในยุโรป

ครั้งเมื่อเจ้าในยุโรปขบถต่อศาสนจักร แยกอำนาจที่พระเจ้าประทานมาว่า อำนาจฝ่ายวิญญาณ เป็นของสันตะปาปา ส่วนอำนาจฝ่ายปกครองบ้านเมืองเป็นของกษัตริย์ และต่างก็เป็นผู้แทนของพระเจ้า ก็ต้องหาอัตลักษณ์ของตน ให้ต่างกับรัฐชาติอื่น ๆ และต่างกับศาสนจักรซึ่งมีศูนย์กลางอำนาจที่กรุงโรม แม้อิตาลีก็ต้องสร้างความแตกต่างดังกล่าว

สิ่งที่เป็นเครื่องหมายของความแตกต่างที่สำคัญก็คือภาษา ซึ่งต่างกับภาษาละตินและภาษาของชาติอื่น ทั้งยังต้องแสดงว่าภาษาของตนเจริญพอที่จะแต่งคำประพันธ์ แต่งวรรณกรรม หรือแม้เขียนคัมภีร์ไบเบิลก็ได้ แต่ละชาติได้หันมาใช้ภาษาของตนซึ่งเป็นภาษาของชนชาติเป็นภาษาทางการ นับว่าพ้นอำนาจทางภาษาของภาษาละติน และจบสิ้นอำนาจศาสนจักร แต่ถึงอย่างไรชาติเหล่านั้นก็ยังไม่พ้นอำนาจทางภาษาของโรมันโดยสิ้นเชิง เพราะไม่ว่าจะเป็นชาติใด ๆ ในยุโรปที่เคยใช้ตัวอักษรโรมันมาก็ยังคงต้องใช้อักษรของโรมันต่อไป เพราะชนชาติตนไม่มีตัวอักษรมาก่อน

ภาษาเป็นเครื่องหมายของชาติ คนมีศักดิ์ศรีที่ไม่มีใครอาจดูหมิ่นได้ก็เพราะมีชาติ เราไม่ต้องอยู่ในความบังคับของใคร ในอิทธิพลของใคร และไม่ต้องขอใครกิน การมีชาติของตนก็คือการเป็นอิสระจากชาติอื่น ไม่ขึ้นแก่ใคร ไม่ว่าเรื่องใด

ถ้ายอมอยู่ในอิทธิพล หรือในความบังคับของชาติใด ในเรื่องใด ย่อมได้ชื่อว่าสิ้นอิสรภาพหรือเป็นทาสแก่ชาตินั้นในเรื่องนั้นดูคล้ายกับที่เรากำลังตกเป็นทาสทางการค้าของประเทศใหญ่ ๆ ที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของเรา

ความเป็นอิสระของชาตินั้นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งใด เพราะในชาติเราปกครองตนเอง เราควบคุมบังคับตัวเราเอง ไม่ต้องถูกควบคุมบังคับจากต่างชาติ ในชาติเรามีสิทธิเสรีภาพมากกว่าคนต่างด้าว เมื่อเราไปอยู่ในต่างประเทศในฐานะคนต่างด้าว เรากลายเป็นพลเมืองชั้นรอง การใช้ภาษาของตนเป็นภาษาทางการจึงเป็นเครื่องแสดงอิสรภาพและฐานะอันสูงในเชิงการเมืองและเชิงวัฒนธรรม

ถ้อยคำในภาษาได้บันทึกเรื่องราว ความรู้สึก ความนึกคิด ความเจริญองงามอันเป็นประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิวัฒนาการของชาติที่ดำเนินมา สั่งสมมา และสร้างสรรค์มา วันแล้ววันเล่า รุ่นแล้วรุ่นเล่า

เราอ่าน รู้และรู้สึกในความเป็นชาติของเราจากถ้อยคำในภาษาทั้งที่เราพูดอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน และจากลายลักษณ์อักษรอันมีบันทึกไว้

ถ้าจะทำลายชาติใดให้หายสูญก็ทำลายลายลักษณ์อักษรอันเป็นอดีต ก็จักไม่มีเรื่องราว ความรู้สึกแลความนึกคิดในอดีต ให้รู้จัก ให้ทรงจำ ทำลายภาษาที่พูดเสีย ความรู้สึกแตกต่างอย่างสำคัญก็หายไป เช่น นิโกรอเมริกันแม้รู้สึกแตกต่างเรื่องผิว แต่รับความเป็นอเมริกัน สัมผัสชาตินิโกรแอฟริกันดั้งเดิมของตน

เมื่อครั้งเรื่องอำนาจ อังกฤษและฝรั่งเศสก็ให้ชาวอาณานิคมของตนเรียนภาษาของตน เพื่อจะลบความเป็นชนชาติที่นั้นและให้ยกย่องอังกฤษและฝรั่งเศสจนไม่คิดขบถ

ญี่ปุ่นครั้งสงครามมหาเอเซียบูรพาก็เคยพยายามให้คนไทยเรียนภาษาญี่ปุ่น เพื่อจะให้คนไทยรู้สึกเป็นพวกเดียวกับญี่ปุ่น

ชาติที่เป็นเมืองขึ้น เมื่อได้รับอิสรภาพก็ต้องรีบกู้ฐานะภาษาของตน เพื่อจะนำความรู้สึกเป็นของชาติและเป็นชนชาติกลับมา

พม่าเคยเป็นเมืองขึ้นอังกฤษ พูดภาษาอังกฤษเก่งกว่าเรา แต่เขาก็รักษาภาษาพม่าของเขา อินเดียและมาเลเซียก็เช่นกัน

มอญเสียประเทศไปแล้ว แต่ยังคงรักษาความเป็นมอญไว้ได้จนปัจจุบันก็เพราะรักษาภาษามอญสืบทอดกันมาได้

ภาษานั้นไซ้ว่าใครอยากจะมีก็มีได้ ฝรั่งเศสใช้อักษรโรมันมาจนบัดนี้ แม้อยากจะมีอักษรของตนก็ทำไม่ได้

สิงคโปร์แม้เจริญมาก หากอยากจะมีภาษาของประเทศตนก็ไม่มีได้

อินเดียนั้นเพียงอยากจะบัญญัติศัพท์ด้วยภาษาสันสกฤต และท่านเนห์รูได้ให้บัญญัติศัพท์ขึ้นเป็นจำนวนมาก คนอินเดียนก็ไม่รับ ด้วยเหตุที่ไม่คุ้นเคย จนรู้สึกเสมือนว่ามีใช้ภาษาของตน ภาษาสำคัญแก่ชาติ เช่นนี้ คนชาติต่าง ๆ ที่เป็นอารยะ จึงให้ความสำคัญแก่ภาษาของตน เพราะเกิดมากับชนชาติตน และภาษาแสดงถึงวัฒนธรรมและการศึกษาถ่ายทอดวัฒนธรรม ชาติที่มีภาษาจึงเป็นชาติเจริญ เป็นชาติมีวัฒนธรรม

ผู้ที่พอมิปัญญาแม้ไม่ต้องมากก็ย่อมเข้าใจเรื่องนี้ได้ ชาติใดมีภาษาชาตินั้นมีความเจริญ ชาติใดภาษาเจริญถึงขั้นมีตัวอักษรชาตินั้นเป็นชาติมีปัญญา ไม่เป็นชาติป่าเถื่อน

ฝรั่งจึงไม่พูดภาษาของฝรั่งชาติอื่นแม้เป็นฝรั่งด้วยกัน เพราะฝรั่งไม่เห็นฝรั่งเป็นฝรั่งเมื่ออยู่ในหมู่ฝรั่ง เขาแยก เยอรมัน สเปน ฝรั่งเศส ออสเตรีย เขาจะเป็นฝรั่งด้วยกันเมื่อแยกผิว

อาจารย์ฝรั่งอาจจะยอมฟัง เมื่อเราพูดภาษาของเขาผิด แต่เขาก็ฟังเพื่อเป็นกำลังใจให้เรากล้าพูด และฟังเพื่อจะแก้ไขให้ถูก แต่อาจารย์ฝรั่งก็ไม่ให้คะแนนหากเราเขียนภาษาของเขาผิดไวยากรณ์ เขาไม่มักง่ายในเรื่องภาษา เพราะเป็นเรื่องชาติของเขา

การพัฒนาคอมพิวเตอร์ให้เขียนอักษรญี่ปุ่นได้ก็เป็นเรื่องยาก ถ้าญี่ปุ่นจะใช้อักษรฝรั่งตามที่ฝรั่งทำมาให้แล้วก็ย่อมเป็นเรื่องง่าย แต่ญี่ปุ่นก็ยินดีทำเรื่องยาก เพราะเขาต้องการทำทุกอย่างที่ฝรั่งทำได้โดยใช้ภาษาและอักษรญี่ปุ่น มิฉะนั้นเท่ากับชาติเขาต่อยกว่าฝรั่ง เพราะจะเรียนวิชาก็ต้องอาศัยภาษาและตัว

หนังสือฝรั่ง ญี่ปุ่นยินดีที่จะให้ความรู้ทั้งหลายถ่ายทอดเป็นภาษาญี่ปุ่นและเจริญก้าวหน้าได้ด้วยภาษาญี่ปุ่น ซึ่งต่างกับความคิดของผู้ชาวไทยหลายต่อหลายคน ญี่ปุ่นพยายามและญี่ปุ่นก็ทำได้ ไทยก็ตามไปยกย่องญี่ปุ่น เช่นที่เคยยกย่องฝรั่ง โดยไม่พยายามทำอย่างญี่ปุ่นให้คนอื่นยกย่อง เพราะการคอยยกย่องเขานั้น ง่ายกว่า การทำให้เขายกย่อง

ประเทศที่เป็นเมืองขึ้นรู้สึกขมขื่นที่ต้องใช้ภาษาของนาย เพราะเป็นเครื่องหมายว่าชาติตกเป็น ทาสชาติอื่น แต่ประเทศอิสระอย่างประเทศไทยนี้มีผู้คนซึ่งฐานะเป็นอิสระชนยกย่องภาษาอื่นมากกว่า ภาษาชาติตน

คนอื่นที่เป็นทาสชาติอื่นรันทนพันอำนาจ ปลดความเป็นทาสสู่อิสระชน แต่อิสระชนคนไทยกลับมีใจ ฝืดเป็นทาส ภาษาไทยภาษาชาติไม่รักษา ไปหลงชื่นชมนิยมนานาภาษาของเขานอื่น เห็นเขาชื่นชมยินดี ที่มีผู้ยกย่องก็นึกเอาว่าต้องกลายเป็นผู้เจริญตามเขา ภาษาเขาเอามาเล่าเรียนเพียรด้วยอุตสาหะ ก็คิดว่า เขาจะยกย่องตนเป็นคนเท่าเทียมกัน จึงดูหมิ่นภาษาชาติอันสร้างตนมาแต่กำเนิด ว่าต่ำต้อยไม่ดีเลิศอย่าง วิชาภาษา อันตนคิดว่าได้เป็นอาภรณ์ตกแต่งตนจนกลายเป็นคนต่างชาติผู้สูงส่ง คนผู้หลงเป็นทาสเขา ใครเล่าจะยกย่องเสมอตน ก็คนใจเป็นทาสไม่ภูมิใจแม้แต่ชาติ ย่อมนับว่าอกตัญญู ใครที่รู้จักมีหรือที่นับถือ ได้สนิทใจ สุนัขจึงจอกหม่นหนังราชสีห์นั้นไซ้ไรใครจะเห็นว่าเป็นราชสีห์ ชั้นจะเป็นสุนัขยังเป็นสุนัขตีหาได้ไม่ ด้วยมิได้นับถือศักดิ์แห่งความเป็นสุนัขของตนเอง

เมื่อครั้งก่อนตั้งกรุงสุโขทัย ชนชาติผู้มียอำนาจยิ่งใหญ่ในแถบนี้มีขอมและมอญโบราณ ต่างมีภาษา มีอักษรมาเนิ่นนานเป็นพยานแห่งความเจริญวัฒนา แต่ไทยนั้นมีภาษายังหาไม่มีอักษรเป็นของตน แม้ได้เป็น อิสระชนพันอำนาจก็มีอาจภาคภูมิใจ ด้วยเป็นไทยแต่คงเขียนขอมแลมอญ

จึงพ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์คิดอักษรให้เป็นไทย แต่นี้ไปไทยคือไทยใช้ขอมมอญ ทั้งภาษา ทั้งอักษรล้วนเป็นไทย ความคิดนี้รู้สึกได้อันเกิดมีอักษรนี้จะบันทึกไว้ถาวร สั่งสอน สั่งสมกันเรื่อยไป เป็น สมบัติของลูกไทยได้พัฒนาปัญญาตน รักษาวิชาได้เหลือล้น ทั้งกฎหมาย ศาสนา พงศาวดาร อีกเรื่องนานา ประการก็จดได้ จักบันทึกสิ่งไร ๆ ย่อมบันทึกความเป็นไทยไปชั่วลูกชั่วหลาน จีน ญวน ฝรั่ง แหกอยู่ไกล กันดารครั้นมาสู่ แม้นสิ่งใดเป็นความรู้ไทยก็รับ แล้วปรับลงเป็นภาษาไทยใช้พูดเขียน ลูกหลานก็เล่าเรียน ความรู้นั้นได้ง่ายตาย ภาษาไทยก็ขยายยังประโยชน์ตลอดมา ไทยจึงจำเจริญทั้งภาษา ความคิด วิทยาการ ตลอดเวลาอันเนิ่นนานจนปัจจุบัน

บัดนี้มีเหตุวิปริตผดผันเกิดในใจ ลูกหลานไทยทั้งนั้นพากันลืมนึกภาษาอันยังชาติไทยให้คงดำรงมา ให้คนไทยได้ขีดหน้าว่าข้านี้เสรีชน กลับเป็นคนอกตัญญูไม่รู้ค่าภาษาไทย ลูกหลานเอ๋ยจะตอบได้ไหม หากเราภาษาไทยจะถามเจ้าดูสักที

ว่าเราภาษาไทยนี้ดีกว่าภาษาอื่นที่ตรงไหน อักษรวิธี วลีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ เรามีหรือไม่ ไวยากรณ์เราดีกว่าใครกระนั้นหรือ

อัจฉริยภาพของเราคือระบบเขียน เราพากเพียรแยกแยะย่อยลงจนถึงเสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์มีพร้อมเพรียง พอจะให้เป็นคำใหม่ อยากจะสร้างคำสักเท่าไร ๆ เราก็พร้อมจะทำ จะก็ศาสตร์ เราก็มักทำให้เจ้าเรียนได้ เจ้าต่างหากไม่ใส่ใจจะร่ำเรียนเพียรให้ชำนาญ พอเจ้าใช้ไม่ได้การก็โทษเรา คนที่ผิดนั้นคือเจ้าหรือเราแน่

ก็ตัวเจ้านั้นแหละที่กำเนิดขึ้นมาได้ พ่อและแม่เจ้าใช้ภาษาอะไรบอกรักกัน ยังอาชีพพ่อแม่เจ้านั้น ใช้ภาษาอะไรจึงได้เงินได้ทอง มาเลี้ยงท้องให้เจ้าได้เติบโต เจ้าได้เรียนจนพินิจนั้นด้วยภาษาใด เจ้าไม่เคยภูมิใจในตัวเรา

ครั้นพ่อแม่เจ้าตั้งชื่อเป็นฝรั่ง แอน เอมมี ฮันนี่ เจน เบนซ์ บีม บอย จอย ไมค์ เจ้าก็นั่งหน้าบานด้วยยินดี ทั้งที่ส่องกระจกดูทุกทีก็หน้าหมวย หน้าดำ และไร้ตั้ง อีกหน้ากาง คางใหญ่ ผมหยาบ ใครเห็นหน้าเขาจะทราบฤทธานุภาพว่าเจ้ามิใช่ฝรั่งมั่งคั่ง เพียงแค่หน้ามันก็พองไม่ต้องไปมองที่อื่นใด

ทั้งที่พูดภาษาไทยเจ้าก็เสียง ทำดัดเสียงให้ชูชูดังว่าชินกับคำฝรั่ง จะพูดไทยก็ยังไม่คล่องต้องมีคำฝรั่งปน ตั้งแต่นายกยันคนที่จนยาก จะพูดภาษาไทยดูลำบากเสียนักหนา ยกย่องชูทางภาษาว่าเป็นเลิศ ภาษาชาติกำเนิดที่เกิดโตพร้อมเจ้ามา เจ้าอายนักอายหนาถ้าต้องพูดให้ชัดทุกถ้อยคำ

ถ้าเจ้าเก่งอังกฤษล้ำเราก็จะอภัย แต่อังกฤษของเจ้าไซ้ไม่ถึงขั้นสูง ๆ ปลา ๆ ไซ้แต่หน้าตาที่ห่างฝรั่ง ภาษาที่เจ้าคลั่งครันพูดออกไปฝรั่งที่ไหน ๆ ก็ลำบากยากจะแปลให้รู้ความ ครั้นจะซักจะถามก็กลัวยิ่งลำบากใจ ภาษาอังกฤษก็เขินไม่ไหว ภาษาไทยก็เขินไม่ขึ้น เจ้ายังชื่นดูหมิ่นเรา

ภาษาอันบรรพบุรุษเจ้าสร้างสมมา เจ้าไม่สร้างเราไม่ว่า แต่นี่เจ้าตั้งหน้าแต่ทำลาย คนดี ๆ ทั้งหลาย ใครทำดีเขาก็มีแต่รำลึกถึงบุญคุณ นี่เรามีแต่คำจูนเกื้อหนุนให้เจ้าได้เจรจา ได้มีเหตุผลได้มีปัญญา แม้สิ่งใดปรารถนาเจ้าหาได้เพราะอาศัยเรา คนอื่น ๆ เข้าใจเจ้าก็เพราะเรามีโชฎุ เจ้าไม่รู้หรือว่าเราให้อะไรแก่เจ้ามากมายนัก แลเราจักให้เจ้าต่อไป แม้เจ้าไม่สำนึกคุณ ด้วยการุณย์ว่าเจ้านี้ยังมีความเป็นคนไทย

เราทำอะไร ๆ ให้เจ้าได้มาก แต่เจ้าต้องอยากที่จะเรียนรู้เรา นี่เจ้าไม่ตั้งใจเรียน ไม่ขยันเขียน ไม่ขยันอ่าน ให้ชำนาญเหลือล้น แล้วเจ้าก็เอาแต่บ่นว่าเราทำนั่นทำนี่ให้เจ้าไม่ได้ ก็เราจะช่วยอย่างไรกับคนงอมมืองอเท้า

พอเรียนภาษาเจ้าก็ว่าต้องจำ เจ้าไม่ยอมทำเพราะเจ้าเป็นคนช่างคิด ครั้นถึงวิชาเลขคณิต วิชาคิด ๆ ทั้งหลาย เจ้าก็ทำไม่ได้ดังที่อ้างเอ่ยมา เรียนภาษาไทยเจ้าก็ว่าเจ้าพูดได้ เจ้าจึงไม่ควรต้องเรียน ครั้นใครเขาให้เขียนให้พูดเป็นเรื่องเป็นราวเจ้าก็ทำไม่เป็น เช่นนี้แล้วใครจะสืบทอดภาษาในเบื้องหน้าต่อไป

ถ้าหมดสันภาษาไทย เจ้ายังมีอะไรให้โลกยกย่องภาษา พุดคล่อง ๆ อยู่กับสันเจ้ายังไม่เฝ้ารักษาไว้ ปล่อยให้เสื่อมสูญไปทุกวี่วัน

สมบัติเดียวอันเจ้ามี ของที่ตีพอกุยอวดเขาได้ เจ้าปล่อยเสื่อมสิ้นไป เจ้าย่อมเป็นคนไร้ค่าในสายตาชาวโลก สมบัติบรรพบุรุษเจ้าไม่รักษา แถมมุ่งหน้าทำลาย เจ้าจะเป็นอะไรได้ นอกจากคนอกตัญญู

ทุกวันนี้เจ้ามีปากเพียงบริโภคอาหารกับพุดเรื่องไร้แก่นสาร นินทาชาวบ้านและพุดปด มีตาเพียงดูแพชั่นบันเทิง ใจระเริงอบายเป็นนิจ ไม่เคยคิดอนาคต ไม่เขียนไม่จดความรู้ ตาไม่ดูวิชา ปากไม่้ออ่านหนังสือ สมองตื้อเพราะไม่คิดชีวิตเช่นว่านี้ จักเอาดีไม่ได้ พุดเขียนไทยกระทอนกระแทน ใครจะแค่นเอาไปทำงาน ให้กิจการเขาล้มละลาย

ปากเป็นเอกเลขเป็นโทโบราณว่า	หนังสือตรีมีปัญญาไม่เสียหลาย
ถึงรุ่มากไม่มีปากลำบากตาย	มีอุบายพุดไม่เป็นเห็นป่วยการ
ถึงเป็นครูรู้วิชา ปัญญามาก	ไม่รู้จักใช้ปากให้จัดจ้าน
เหมือนเต่าฝิ่งนั่งซื้ออ้อรำคาญ	วิชาชาญมากเปล่าไม่เข้าที่

(วิวาทพระสมุทร พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖)

ภาษาดีจึงรู้ค่ารู้คุณของภาษาได้ ภาษาไม่ดีใช้การย่อมมิได้ ที่ไหนจะเกิดคุณ เพียงพุดได้ เขียนได้นั้นไม่พอ ต้องรู้ต่อคือพุดเป็นแลเขียนเป็น ทั้งต้องเน้นให้พุดดีแลเขียนดี เจ้าไม่เรียนแล้วเรื่องอย่างนี้จักเกิดมีมาแต่ไหน

อันความเสื่อมของภาษาไซ้ร้เหมือนส่งต่อผ้าขาว ยิ่งหลายมือเข้าก็ยิ่งดำ วัฒนธรรมเพราะคนทำ จึงเกิดมีวัฒนธรรมเป็นเลิศเพราะทำวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมก็เห็นคุณของวัฒนธรรมแล้วพัฒนาวัฒนธรรมให้วัฒนธรรมวัฒนา ดังฝรั่งทำวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์จึงเกิด ครั้นวิทยาศาสตร์เกิด ฝรั่งจึงเกิดเป็นนักวิทยาศาสตร์ ยิ่งเห็นคุณวิทยาศาสตร์ ยิ่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์จึงวัฒนา จากเรื่องง่าย ๆ จนมาเป็นนาโนเทคโนโลยีในปัจจุบัน ยิ่งสร้างสรรค์ยิ่งรักษา ก็ยิ่งพาให้จำเริญ

สิ่งไรเจ้าปล่อยให้เสื่อมก็มีแต่เสื่อม เป็นของเสื่อมก็ไม่สั่งสอนและไม่มีสร้าง ก็เดินทางลึกเข้าไปสู่ความเสื่อมยิ่งใหญ่มทุกที่ ๆ ดุจภาษาไทยคนรุ่นนี้ไม่รู้จักพัฒนา ครูรุ่นต่อมาก็รู้่น้อยลง คงสอนได้น้อยกว่าครูรุ่นก่อน ทอนความรู้ครูลงเรื่อยไป ไม่เหลืออะไรเป็นความวัฒนา กลายเป็นภาษาต้อยวัฒนธรรม สูงต่ำตีชั่วหาฐู้ไม่ จะหาคุณค่าที่นำฐูมิใจก็ไม่เจอจะไม่เจอ

ภาษาไทยสมัยนี้ถูกขู่ขี้ขู้า วัฒนธรรมทางภาษาไทยหาแทบไม่ได้ในนักการเมือง ไม่รุ่งเรื่องเฟื่องฟูในหมู่ผู้ปกครอง เป็นเรื่องรองกว่าการค้าในสายตาสื่อทั้งปวง กระทรวงด้านการศึกษาที่หาเอาใจใส่หรือให้ความสำคัญ ครูทั้งนั้นที่สอนภาษาไทยส่วนมากก็ไม่เชี่ยวชาญ สอนภาษาไทยด้วยปรนัยจนไม่ได้เขียน เรียน

อ่านภาษาไทยเรียนอ่านอย่างไรจึงไม่ออกเสียง วรรณคดีรู้เพียงเรื่องที่เป็นปัจจุบัน คนเรียนวรรณคดีนั้นก็ไม่ต้องเรียนภาษา คนเรียนภาษานั้นก็หาแสนยาก แล้วเรียนมากทางวิเคราะห์เจาะไปทางภาษาศาสตร์ ไม่ฝึกความสามารถในเชิงพูดและเขียน ไม่เพียรพากในภาษาศิลป์ หลักสูตรทั้งสิ้นว่าเป็นภาษาไทย แต่มีอาจนำไปใช้ให้เกิดความเป็นเลิศ จบปริญญาตรีภาษาไทย ได้เขียนอะไรสักก็ตัว มั่วเรียนแต่วิชาการช่าง เรื่องการใช้นั้นมีบ้างกีนิด ๆ หน่อย ๆ เนื้อหาไม่ค่อยได้เรียนก็รู้หน่อยนักหนา ยิ่งยังมั่วแต่บ้าเรื่องวิธีการสอน ความรู้ภาษายังอ่อนแล้วจะสอนภาษา สอนจนเป็นคุณป้าก็คงได้เพียงเท่านี้ ศิษย์จะดีเพียงไรก็รู้ไม่กินครู ใช้ภาษาจึงดูมีแต่ซัด ๆ เขิน ๆ ก็ที่ว่าเรียนจบเพียงเพราะว่าครบหลักสูตร ความรู้มันไม่ต้องพูดเพราะหาแทบไม่ได้

อีกพวกหนึ่งซึ่งมิได้สอนภาษาไทยยังชอบพูดกันทั่วไปว่าวิชารู้ได้โดยภาษาไทยไม่จำเป็น ตัวไม่มีความสามารถยังบังอาจทำลายเป็นพวกครูมั่งง่ายทางถ่ายทอดความรู้ เคยดูตำราฝรั่งบ้างไหม วิทยาศาสตร์หรือวิชาใด เขาเคร่งครัดการใช้ภาษาของเขาทั้งสิ้น เขาฉลาดวิทยาศาสตร์ยิ่งกว่าเรา แต่ว่าใช้เท่านั้น ยังฉลาดกว่ากันในเรื่องรักษ์ภาษา เขาจึงเป็นคนที่มิวัณธรรมควรแก่คำว่าศึกษิต ไม่คิดต้นเงิน ครูของเรานั้นจริงไหมภาษาไทยก็ไม่ค่อยงาม ความรู้วิชาก็ไม่ค่อยมี จะเขียนอะไรสักที่ไม่ค่อยกล้าที่จะทิ้งสำนวนฝรั่ง พอจะเปลี่ยนอะไรมั่งก็กลัวจะผิดจากเจ้าของ ไม่กระจ่างทั้งความคิดทั้งภาษา ไม่ว่าจะไทยไม่ว่าฝรั่ง นำสงสารจึงนักเรียนไทยที่ได้ครูดังนี้

ยังโฆษก ดารา รวมมาถึงนักจัดรายการ กระทั่งหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐ ทั้งนักข่าวโทรทัศน์ อีกทั้งพวกนักร้อง ทาที่รักความถูกต้องแห่งภาษาไทยจะหาได้นับตัว นานไปจะเหลือแต่พวกมั่ว แล้วกลายเป็นบรรทัดฐาน ภาษาไทยต่ำลงเพราะคนหลงเขาเหล่านี้ เลยนึกว่าพูดถูกพูดดี เลียนแบบพวกนี้เป็นตัวอย่าง เรื่องสื่อกับการศึกษา พอภาษาเสียหายก็โทษกันมาโทษกันไป สื่อนั้นก็ได้กล่าวอ้างว่าการศึกษาไม่ดี ความรู้ไม่มีพอ คนก็มาใช้ตามสื่อ ฝ่ายการศึกษานั้นหรือก็โทษสื่อบ้างว่าการศึกษาสอนอะไร สื่อมิใช่ไม่ช่วยรักษา แต่ตั้งหน้าทำลาย ภาษาผิด ๆ ยังพูดอยู่ได้ จนผิดขยายตามสื่อไปทั่ว

วงวิชาการภาษาก็มั่วซั่ว สับสนไปทั่วทุกระดับจับมิได้อะไรศิลปะอะไรศาสตร์ แต่โบราณนักปราชญ์ท่านสรรคสร้างภาษาศิลป์ รู้รอบจบสิ้นชำนาญถ้วนหมด ตั้งแต่เสียงอันกำหนดเป็นพยางค์ สร้างเป็นคำ ทำประโยคให้ซับซ้อนย้อนยกไปได้หลายกระบวน รู้ล้วนทั้งระดับศัพท์แลความสูงต่ำ ยกย้ายได้ตามท่วงทำนองของสัมผัส รู้ชัดวัฒนธรรม ธรรมเนียมใดอันดีเลวแลสูงต่ำ ดำเนินลีลาแลโวหารชำนาญเห็น พูดเขียนเป็นธรรมชาติอย่างซ้ำของ รู้ไตร่ตรองคำใดใช้เหมาะสม ความรู้ความงาม รู้สแห่งภาษา ความกลมกลืนแลคุณค่าทั้งรูปเสียง ตรงแลเฉียงต้นแลลึกก็ศึกษา รู้เชิงชั้น พรรณนา บรรยาย อธิบายก็แนบเนียน เขียนยาวสั้นเหมาะเจาะโอกาสกาล จะสังเขปพิสดารก็ทำได้เหมือนใจนึก ทั้งความคิดความรู้สึกละเอียดอ่อน ย้อนยกสักเพียงไร ก็ไขออกเป็นภาษาได้นำฟัง ไม่ต้องไปเมืองฝรั่งมั่งคำก็สร้างภาษาสูงส่งได้

บัดนี้จะเรียนภาษาไทยต้องให้รู้วิชามากมี ภาษากลายเป็นศาสตร์ลึกซึ้ง จึงมีทฤษฎีน้อยใหญ่ ไม่ว่าจะฝรั่งคิดเรื่องใด คนไทยไปเรียนกลับมา ไม่ต้องเก่งภาษาไทยก็ไปเรียน พวกเพียรเอาปริญญามาได้ แล้วกลับมาสอนภาษาไทย วิเคราะห์เห็นกันไปต่าง ๆ

ภาษาที่เป็นศาสตร์ก็เป็นศาสตร์ มีอำนาจวิเคราะห์อยู่บ้าง เห็นระบบเห็นโครงสร้างที่ต่างเข้าใจว่าจริง แต่เข้าไม่ถึงความสร้างสรรค์ คือศิลปะอันเสลาสสร้าง เห็นเป็นสูตรโครงสร้างไปทุกสิ่ง ๆ ภาษาศิลป์ต้องเข้าถึงศิลปะกลายเป็นวิญญาณแห่งภาษา ดังเพลงศิลปะป็นรจนาก่อเป็นภาษาใหม่ ๆ ศาสตร์เอาแต่วิเคราะห์ของเก่าซ้ำซากไม่อาจเพิ่มอะไรได้มาก ไม่อาจเกิดงานศิลป์ เป็นงานพูดมากกว่างานสร้าง ขัดขวางจินตนาการหมดสิ้น ภาษาดีจึงไม่มีใครได้ยิน ศิลปินจึงเกิดไม่ได้

แต่ก่อนคนเรียนกันตามวัด ค่อยฝึกค่อยหัดขีดเขียน ฝึกแต่งฝึกต่อฝึกเขียน พวกเพียรลงมือทำงานดีเด่น เขาเรียนสังเคราะห์เกาะก้อ เต็มต่อเป็นรูปให้ได้เห็น หัดสรรหัดสร้างทุกเข้าเย็น จึงเป็นนักสร้างสรรค์งานได้ เดียวนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ จำเพาะเรื่องแยกออกใหม่ ไม่มีการสร้างอยู่ที่ใด จึงไม่พัฒนาภาษา อาจตอบคำถามนานา แต่ทว่าไม่สร้างสรรค์ใหม่ สัมพันธระหว่างทฤษฎี ไวยากรณ์ยังมีอันเป็นไป

ภาษาดีที่สุดไม่มีเกิด ของเก่าเคยเลิศก็ล้าสมัยเพราะว่าโลกหมุนเปลี่ยน มาตราฐานใด ๆ มิได้รู้ พูดเขียน จึงดูสับสน เหมือนหมดแม่ครัวใหญ่ ฝีมือเลิศ แม่ครัวใหม่ก็ไม่เกิดมาแทนที่ การครัวจึงเลวลงทุกทีลงท้ายก็ไม่มีศิลป์

ลองจินตนาการถึงภาพที่งามสรรพด้วยสีอันฉูดฉาดแต่งแต้ม เป็นกุหลาบสดใสรแรกแย้มยามอรุณ คลี่กลีบอ่อนละมุนล่อตา หยาดน้ำค้างยังพราวใสระยับอยู่กับดอกอันชูสง่าด้านรับลมหนาวราวทำไอแดดอ่อน ระยิบอยู่บนยอด กลีบนุ่มอุ่มกอดน้ำค้างไว้ ดุจเพชรใสพิสุทธิ์อันนายช่างประจงวางบนกำมะหยี่แดงสด สภาพอันงามดั่งเช่นนี้ใครก็มีปัญญาจะดื่มซับความงามได้ หากเข้าใจอย่างวิทยาศาสตร์ ความงามจักมีไม่อาจมองเห็น สีจะเป็นเพียงคลื่นแสง สีสักได้เป็นแสงสตรอม ดอกไม้คือสีที่แต้มย้อมแยกขยายจะได้จุดหนาแลบางงามก็ไม่มี แยกสีออกเป็นสารเคมีไม่เห็นแปลก ดอกไม้ก็ถูกแยกเป็นจุดสี แลนี่คือความจริงที่เขาพากันยกย่องเป็นสัจธรรม อันความงามเลิศล้ำคนทั้งโลกได้รับรู้กลับดูไม่เห็นดั่งว่า ก็เฉกเช่นภาษาศาสตร์อาจวิเคราะห์ภาษาวรรณศิลป์อันมีมา ว่าประกอบด้วยประโยค อันมีคำทำหน้าที่ แยกออกเช่นนี้จะได้ความจริง แต่วิเคราะห์แล้วก็ยิ่งเหลือแต่โครงสร้างแบบแผนอันคำแลความหมายก็มั่นสัญญาณไฟจราจร แดงเหลืองเขียวแม้ลตทอนเหลือเพียงสี อันความหมายที่มีสิ้นหมด ยิ่งวิเคราะห์ยิ่งลดความงาม จึงใคร่ถามว่าโคลงดี ๆ หากวิเคราะห์ภาษาเช่นนี้จักเหลือดีที่ใด

ฝูงชนกำเนิดคล้าย	คลึงกัน
ใหญ่ย่อมเพศผิวพรรณ	แพกบ้าง
ความรู้้อาจเรียนทัน	กันหมด
ยกแต่ชั่วดีกระต่าง	อ่อนแก่ฤไท

(พระราชนิพนธ์โคลงสุภาพชุด รัชกาลที่ ๕)

โคลงนี้แม้เพียงถอดความ สัมผัสงามก็สลายในร้อยแก้ว แยกทิ้งหนึ่งบรรทัดก็สิ้นแล้วความสับสนเนื่องคือเรื่องอรรถ ไม่ถ่วงครบจบชัดในเนื้อความ ยิ่งแยกคำออกตามหลักภาษาศาสตร์ วาดแผนผังทั้งนามวลีกริยาวลี ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ โคลงที่สอนธรรมนั้นก็ปลิ้นสูญพลั้งเคยให้

ความจริงวิเคราะห์ได้ แต่ที่หายคือความจริง ความหมายอันลึกซึ้งยิ่งก็กลับเหลือเป็นไวยากรณ์เอกภาพแห่งเนื้อหาถูกแยกมาเป็นท่อน ๆ เรือนร่างอันอรรถมาถูกสับเป็นส่วน ๆ วิเคราะห์ก็คือฆาตอันร้ายกาจทุกระบวน ความงามอันเลิศล้วนล้มสลายจากโลกา ภาษาศาสตร์มีรู้ศิลป์ทำลายสิ่งสรรพงามดีแต่บรรพมาก็กลับกลับกับปัจจุบัน

โคลงกลอนนั้นล้วนมีความพอดีที่สร้างสรรค์ งามหมดแม้ต่างกันทั้งเนื้อหาและอารมณ์ คำหนึ่งตัดมิได้ทุกคำไซ้ต่างเหมาะสม แยกขาดก็สิ้นคมแห่งคำศัพท์อันจับใจ รูปปั้นอันงามนักแม้นิ้วหักจะมีใครซื้อหาพาเอาไปประดับให้แสดงตา

ภาษาไทยบรรพบุรุษให้แก่เรา มาวันนี้กลับถูกข่มานั้นเพราะใคร สนิมเกิดในเนื้อเหล็กจรรู้ กัดกร่อนกินตัวอยู่รำไป จนเสื่อมจนสูญหมดสิ้นภาษาไทยอันไพบุลย์แลงดงาม อย่างกลัวต่างชาติจะทำลายคนที่จักทำได้คือคนไทยที่ทำอยู่ทุกวัน ภาษานั้นต้องเปลี่ยนไปมิได้พันอนิจจัง แต่ไข่ม้วนั่งปล่อยยถากรรมให้นำไป คนนั้นสร้างสรรค์ได้แม้สร้างตัวของตัวเอง

สายน้ำไหลไปตามธรรมชาติ คนยังอาจเปลี่ยนทางทดขังเป็นอ่างไว้ได้ น้ำที่เคยทำลายก็กลายเป็นมีคุณประโยชน์ เปลี่ยนเพื่อเลี้ยงโทษ เพื่อให้โทษกลับกลายเป็นสิ่งที่ดี ภาษาเปลี่ยนทุกวันนี้ย่อมมีดีมีเลวอย่าเหลวเป๋วมันง่ายไม่แยกดีแยกร้ายอันแยกได้ด้วยปัญญา เป็นคนรู้จักเรียน เพียรศึกษาให้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยย่อมตัดสินได้ทั้งสิ้น อะไรศิลปะอะไรเสื่อม อะไรเลวอะไรดีมีหรือตนไม่รู้ เว้นแต่ดูถูกตน ทำเป็นคนไม่คิดถูกหรือผิดเห็นเท่ากัน คนเช่นนั้นไม่ใช่ครู

รักภาษาไทยใช้ไหลหลง ให้อยู่คงไม่เปลี่ยนผัน แต่รักแลสร้างสรรค์ ให้ดำรงจำเรียวไว น่านิ่งสุดท้ายเนา กอดของเก่าก็ล้ำสมัย ดีเปลี่ยนตามยุคไป ต้องบอกได้อย่างไรดี รู้ได้ด้วยรักที่จะเรียน พากเพียรชำนาญ ถ้วนถี่ จนเป็นหนึ่งเดียวกับวิญญูณานี้ จึงอาจที่สร้างสานพัฒนา เกิดเป็นพลวัตแห่งภาษา อันมีค่าควรคู่เมือง

อย่าเพิ่งต่อว่าคนทั้งหลายว่าทำลายภาษาไทยกันต่อเนื่อง ภาษาจะไม่รุ่งเรื่องด้วยคำด่าว่าใด ๆ คำเตือนนั้นเพียงให้เห็นสิ่งผิด ต้องคิดทำตนเป็นตัวอย่างให้ได้ อยากจะรู้คุณค่าภาษาไทย ต้องเรียนให้ชำนาญ ประพันธ์งานเป็นตัวอย่าง จนอ้างอวดใคร ๆ ได้ ฝากสุนทรพจน์แก่โลกไว้ ให้ใคร ๆ ชมชอบ

อย่าเรียนภาษาไทยเพียงไว้ตอบข้อสอบ ต้องเรียนโดยชอบโดยรัก สำนึกตระหนักความเป็นไทย ภูมิใจในชาติกำเนิดของตน เป็นเลิศล้ำในเรื่องไทยของเรา ต่างชาติเขาจะนับถือคือต้องรู้จักรักษารักษา

เป็นเครื่องเข็ดหน้าชูตาว่าไทยเป็นอารยชน
เสื่อมถอยด้อยค่าหมองหม่น
ไม่พินเสื่อมความเป็นไทย
ว่าคนเคยเกรงเราชาติใหญ่
ชาวไทยจักสิ้นแผ่นดินทอง
ชั้นหลานชั้นลูกอกกักัดหนอง
ผีบรรพบุรุษร้องด้วยแค้นใจ
บรรดาลูกหลานรักใคร่
จนมีความเป็นไทยทุกวันนี้.

ไม่ภูมิใจไม่ส่งเสริมภาษา
จำไว้ไทยทั้งเจ็ดสิบกว่าล้านคน
จักไม่รู้จักตนเอง
เสื่อมยศเสื่อมศักดิ์สิ้นไร้
ไม่ต้องแข่งชกหักกระดูก
ศพจักแทบไม่มีแผ่นดินรอง
อันใดจักวิบโยคกว่า
ทำลายสิ่งอันแลกลือดไว้

Abstract **Losing Thai language, Thailand is no more**

Preecha Changkhwanyuen

*Fellow of the Academy of Moral and Political Sciences,
The Royal Institute, Thailand*

In the past, Latin was long used by European countries as their formal language. However, after they had separated from the Holy Roman Empire and become independent from the Catholic Church, those countries opted instead to use their own language as the national language to signify their independence and autonomy. Despite that, even up until the present day, these countries still have the need to avail of the roman script and Arabic numerals, neither of which they can claim as their own.

Like any other civilized nation, Thailand lays claim to its own language. It also has its own alphabet and numerals, its sound system and word construction from alphabet, vowels and tonal signs and is considered a syntactical language. The Thai language is Thailand's most outstanding cultural manifestation without it the nation would no longer be able to sustain its identity which is tantamount to the non-existence of the Thai nation itself.

keywords: Thai language, nation